

Anmeldelse 1

Slentre gennem alderdommen

Asger Baunsbak-Jensen: 80. Forlaget Alfa, 2012

Asger Baunsbak-Jensen fyldte 80 år i marts, 2012. Han kunne da se tilbage på et langt og særdeles virksomt liv som lærer og senere præst, folketingsmedlem, landsformand for Det Radikale Venstre, forfatter og samfundsdebattør. Blandt meget andet.

På trods af tidens leflen for ungdommelighed i alderdommen insisterer han på at kalde sig gammel. I 52 små velskrevne stykker tekst viser han her facetter af en rig, taknemmelig og fremtidsorienteret måde at være gammel på. Han er ikke kommet sovende til den livsvisdom, som præger de små tekster. Tværtimod – han har haft ganske travlt hele livet igennem. Der har været op- og nedture, berømmelse, kendthed – og tomhed. Det hele har haft en plads i livets levede strøm, og fundet nedslag i disse betragtninger i anledning af de 80 år.

Tonen og stilen slås an allerede på de første sider. Sætningerne er korte og fortættede. Nærmest som aforismer. Poetiske og billedrige. *Man kan ikke lære at være gammel før man er det.* Vi får små glimt ind i barndommens land, som ikke var større end sognet, han voksede op i, men som rummede en hel verden, en verden der er gået under i hans levetid. At føle sig hjemme i sin tid. Det gør børn og unge automatisk. Det er det, der gør dem handlekraftige og virkelystne. Vi gamle må kæmpe for det, hver dag. Et langt livs erfaringer tynger ofte mere, end det gør duelig.

At føle sig erfaringsvag som 80-årig efter et langt og indholdsrigt liv er en ny erfaring. Som kan gøre modløs, skriver han. *Men: Jeg træner i at begå mig med min alder.* Han øver sig i at tage sig tid og at give sig tid. Men – misforstå det ej – det er noget, han har rigtig travlt med, han har travlt med at slentre gennem alderdommen. En middagslur er okay, men samtidig er der ingen tid at spille: *Jeg skylder mig selv ikke at spille livets korte timer med smalltalk og tom underholdning.*

Som gammel lærer og fjende af meningsløshed opdrager han hele tiden på sig selv. En gammeldags type, vil nogen sikkert mene. Samtalen er for ham af blivende betydning. Helst bare sidde over for ét andet menneske, meget gerne et ungt menneske og gerne ved et frokostbord. *At møde den anden i øjenhøjde* er hans stræben, indstille sig på at lytte – og dermed tage den ny tid ind, den fremtid, som ikke bliver hans, men som han insisterer på at have føling med. Og som han glæder sig over, at de unge har lyst og mod på. Engagement er kodeordet.

Det er et religiøst menneske, der skriver. Det religiøse er for ham den prisme, som livet ses og opleves gennem. Vi kommer tæt på dette menneske; hans skiftende stemninger, hans vemod, hans ukuelige optimisme, hans oplevelser med mennesker og med arbejdsopgaver, der krævede, at der blev fundet løsninger, overvundet modsætninger, klippet en hæl og hugget en tå. Gode resultater forud-

sætter menneskekundskab, skriver han, kendskab til modpartens væsen og begrænsninger. Smidighed og imødekommenhed i forhandlingssituationer. Således opnåedes mange sejre, kendthed og berømmelse. I kloge ord beskriver han det tilløkkende ved magten – og de blindgyder, den kan føre ind i. Den forræderiske tomhed, der er kendtheds følgesvend. Selvbeundringen, som måske er den farligste. *Man tror sig fortjent til lykken og succesen, men ingen har råd til at glemme det pinefulde.* Det er nederlagene og svagheden, ikke sejrene, som giver indsigt. Sejren beruser og bedøver, svagheden giver styrke og visdom. Og – selvbeundringens tryllering brydes i kærligheden, dér hvor det er den anden, der kommer i første række. Gode ord at blive klog af.

Det er berigende at læse Asger Baunsbak-Jensens livskloge betragtninger. Vi har behov for at høre og læse et sådant billedrigt og malende sprog. Som sådan er denne bog sandelig en gave – og ikke kun til os gamle.

Helle Snell
Kulturanthropolog og pensionist

Omtalen af Asger Baunsbak-Jensens bog (her i forkortet udgave) kunne tidligere læses i Nyt fra FUAM (Foreningen til Udvikling af Alderdommens Muligheder), 1, 32. årgang, juni 2012

**En middagslur er okay, men samtidig er der ingen tid at spille:
Jeg skylder mig selv ikke at spille livets korte timer med smalltalk
og tom underholdning**

Anmeldelse 2

Bedsteforældre

Sara Arber and Virpi Timonen, (Eds.): *Contemporary Grandparenting. Changing Family relationships in global contexts.* Policy Press, Bristol, 2012

I kapitler med studier fra mange dele af verden beskriver denne bog forskellige samfundsmæssige og socialpsykologiske perspektiver på bedsteforældreskab i praksis, og det nævnes da også som en af de første budskaber, at feltet er fyldt med stor forskellighed. Forfatterne er sociologer, demografer, samfundsforskere og socialgerontologer, og derfor undrer det ikke, at der er fokus på, i hvor høj grad bedsteforældreskabet både mht. praksis og forventninger struktureres af det omgivende samfund; af statslige, materielle, kulturelle, sociale og geografiske vilkår. Det gøres ved hjælp af både store surveyundersøgelser og kvalitative studier af enkeltpersoners erfaringer og forventninger til bedsteforældres indstilling, arbejdsopgaver og roller. Der er ligeledes undersøgelser af vidt forskellige vinkler på bedsteforældreskaber; fra antal og mængde af udveksling af ydelser mellem generationer i Norge til dybdeinterview med irske bedsteforældre, hvis voksne børn er skilt, eller portugisiske teenagere i alderen 12-18 år, om deres forhold til og udbytte af forholdet til deres bedsteforældre. Der er fokus på bedsteforælderrollen som en jonglering mellem maskulinitet og omsorgsyder blandt britiske mænd, og på voksne

forældres valg mellem bedsteforældre og privat hushjælp i Singapore, på udviklingen af en ny type bedsteforældreskab i det rurale Kina, hvor bedsteforældrene ved børnbørnspasning gør det muligt at maximere hele familiens indkomst, fordi forældrene migrerer til storbyerne og arbejder. Disse bedsteforældre kaldes derfor *family maximisers*. De sammenlignes med en anden type bedsteforældre, nemlig den store gruppe af amerikanske bedsteforældre, som overtager forældreansvaret – og evt. myndigheden – fra de voksne børn på grund af misbrug eller HIV/AIDS; denne type bedsteforældre kaldes *child savers*. Ordet "bedsteforældre" er her i øvrigt, som det også bemærkes i bogen, ofte en eufemisme for *bedstemødre*. Mange af bogens kapitler viser, at der i høj grad er kønsaspekter involveret i bedsteforældreskabet. Det kan både ses i form af mere omsorgsarbejde til kvinderne, men også større risiko for "social udfasning" for mændene. Det manglende kønsaspekt i mange studier skyldes, at bedsteforældreskabet ofte slås over én kam i mange undersøgelser. -Sjovt nok ender et par af kapitlerne med selv at eksemplificere samme problem i praksis! Sammen med *family maximisers* og

child savers identificeres også de sydeuropæiske *Woman savers*, fordi de fast passer børnebørn for døtre, der skal på arbejde men ikke har andre pasningsmuligheder, og de skandinaviske *family savers*, fordi bedstemødrene her passer børnebørn *jævnligt*, men ikke fast. De danske bedsteforældre har en topplacering som dem, der træder mest til som *jævnlig* børnepassere.

Skønt bogens kapitler kommer vidt omkring, er de bemærkelsesværdigt godt sammenhængende og stramt struktureret og desuden samlet af redaktørerne i en indledning og et afsluttende kapitel, hvor de mange pointer bliver smukt sammenbundne, så det står klart, i hvor høj grad samfundsmæssige og kulturelle aspekter hænger sammen med de praktiske erfaringer, som enkeltpersoner har med at være i en familie. Det er umuligt at komme ind på de mange gode pointer her – læs bogen selv!

Ph.d. og postdoc Anne Leonora Blaakilde
Center for Sund Aldring,
Københavns Universitet
al@blaakildes.net

Ordet "bedsteforældre" er er i øvrigt, som det også bemærkes i bogen, ofte en eufemisme for *bedstemødre*. Mange af bogens kapitler viser, at der i høj grad er kønsaspekter involveret i bedsteforældreskabet